

APSTIPRINU

Patērētāju tiesību aizsardzības centra

direktore _____ B. Vītoliņa
(personiskais paraksts)

2018.gada ____.

PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

2018.gada ____.

Nr. ____

Vadlīniju* projekts virvju trašu izklaides pakalpojuma drošumam

RĪGA

*Šis dokuments nav oficiāla tiesību normu interpretācija, bet ir Patērētāju tiesību aizsardzības centra kā uzraudzības iestādes viedoklis par tiesību normu interpretāciju.

SATURS

1. Vadlīniju mērķis.....	3
2. Darbības joma	3
3. Tiesiskais pamatojums.....	3
4. Pamatjēdzieni.....	4
5. Vispārējās drošuma prasības virvju trasei.....	4
6. Drošības dokuments.....	5
7. Drošuma prasības virvju trašu izklaides pakalpojumu jomā	5
7.1. Ražotāja nodrošinātā informācija.....	5
7.2. Pakalpojumu sniedzēju darbības.....	7
7.2.1. Apmeklētājiem nodrošināmā informācija, līguma parakstīšana.....	8
7.2.2. Uzraudzība, evakuēšana/nocelšana, rīcība nelaimes gadījumā.....	10
7.2.3. Trašu apsekošana un apkope/remonts.....	10
7.2.4. Individuālo aizsardzības līdzekļu pārbaudes un apkopes/remonts.....	11
8. Saistītie normatīvie akti	12
9. Kontakti.....	12
10. Rekomendācijas virvju trašu apmeklētājiem.....	13
11. Pašpārbaudes veidlapa.....	14

1. Vadlīniju mērķis

Vadlīniju mērķis saskaņā ar *PPDL*¹ 6.panta otro daļu ir noteikt piemērojamās speciālās drošuma prasības virvju trašu ierīkošanai un uzturēšanai, lai pēc iespējas tiktu samazināti ar virvju trašu izklaides pakalpojuma sniegšanu saistītie riski un tiktu uzlabota patērētāju drošība pakalpojuma izmantošanas laikā.

2. Darbības joma

Vadlīnijas nosaka virvju trašu izklaides pakalpojumam izvirzāmās drošuma prasības, pakalpojuma sniedzēja pienākumus, kā arī ieteikumus patērētājiem (virvju trašu apmeklētājiem).

Drošuma prasību ievērošanas uzraudzību un kontroli veic Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – *PTAC*). Ja *PTAC* konstatē, ka sniegtais pakalpojums rada vai var radīt risku apmeklētāja veselībai vai dzīvībai, *PTAC* var uz laiku aizliegt pakalpojuma sniegšanu līdz atbilstošu drošības pasākumu veikšanai.

3. Tiesiskais pamatojums

Tā kā virvju trašu izklaides pakalpojumam ir tieša vai netieša ietekme uz cilvēka dzīvību vai veselību, uz minēto pakalpojumu ir attiecināms *PPDL*, kurā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Direktīvas² 2001/95/EK *par produktu vispārēju drošību*.

Virvju trases sastāv no preču un pakalpojuma apvienojuma. Tā kā virvju trases aprīkojums galvenokārt sastāv no individuāliem aizsardzības līdzekļiem (karabīnes, troses u.c., turpmāk – *IAL*), savukārt trases izveidošana un tās piedāvāšana apmeklētājiem ir pakalpojums, līdz ar to gan aprīkojumam, gan trasei kopumā jāatbilst *PPDL* noteiktajām drošuma prasībām. Attiecīgi precei, t.i., iekārtām jāatbilst *PPDL* 5.pantā noteiktajām prasībām, savukārt pakalpojumam – *PPDL* 6.pantā noteiktajām prasībām.

Lai nodrošinātu pakalpojuma atbilstību vispārējām drošuma prasībām, uzstādītajām iekārtām un pakalpojuma sniedzējam ir jāatbilst attiecīgiem standartiem. Uz konkrētā pakalpojuma iekārtām ir attiecināmas standarta LVS EN 15567-1:2015³ prasības, bet uz pakalpojuma sniedzēju LVS EN 15567-2:2015⁴ izvirzītās prasības.

Standarts LVS EN 15567-1:2015 nosaka, kā izvēlēties trašu izbūves vietu, kādus materiālus izmantot, kādas virves izmantot, nosaka vispārējās drošuma prasības, izmantojamās drošības sistēmas, izmantojamās atbalsta, enkurošanas sistēmas, kādus *IAL* izmantot, tiek definēti trašu grūtības pakāpju krāsu marķējumi, dažāda informācija par trašu apkopēm.

Standarts LVS EN 15567-2:2015 nosaka, kādas drošības instrukcijas nepieciešamas un kas tajās jāiekļauj, kada uzraudzība nepieciešama, kādām prasībām jāatbilst uzraugiem un

¹ *Preču un pakalpojumu drošuma likums*

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 3.decembra Direktīva 2001/95/EK *par produktu vispārēju drošību*

³ standarts LVS EN 15567-1:2015 „*Sporta un atpūtas iekārtas. Virvju atrakcijas. 1.daļa: Konstrukcija un drošuma prasības*”

⁴ standarts LVS EN 15567-2:2015 „*Sporta un atpūtas iekārtas. Virvju atrakcijas. 2.daļa: Lietošanas prasības*”

glābējiem, kā veikt ikdienas *IAL* un trašu apsekošanu un apkopi, kāda informācija nodrošināma patērētājiem.

Pakalpojuma sniedzējam, izvērtējot virvju trases atbilstību drošuma prasībām un identificējot ar pakalpojuma izmantošanu saistītos riskus, jāņem vērā piemērojamo standartu noteiktās prasības. Atbilstība *PPDL* un standarta prasībām sniedz pieņēmumu, ka virvju trašu apmeklētājs saņem drošu pakalpojumu.

4. Pamatjēdzieni

Apdraudējums: apstākļi vai to kopums, kas var radīt kaitējumu, proti, fiziskas ciešanas, mantisku zaudējumu vai morālu aizskārumu.

Drošības dokuments: rakstisks dokuments, kuru sagatavojis pakalpojuma sniedzējs un kas satur informāciju attiecībā uz pakalpojumu un tā drošumu, iekļaujot atbildīgās personas par drošumu un to pienākumus, riska novērtējumu un vadību, drošības plānu un procedūras dažādos nelaimes gadījumos vai citos ārkārtas gadījumos.

Pakalpojuma sniedzējs: jebkura persona (fiziskā persona, uzņēmums, apvienība, klubs, vietējā jaunatnes organizācija, pašvaldība u.c.), kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros par atlīdzību (maksu) vai bez tās sniedz (piedāvā) pakalpojumu patērētājam.

Patērētājs/apmeklētājs: fiziskā persona, kas apmeklē virvju trašu izklaides pakalpojuma sniegšanas vietu un saņem pakalpojumu.

Riska novērtējums: plaša un sistemātiska risku un apdraudējumu identificēšana un to ietekmes novērtējums attiecībā uz patērētāja drošību, veselību un īpašumu. Mērķis ir novērst riska cēloņus, lai paaugstinātu pakalpojuma drošību.

Risks: iespēja, ka varētu rasties apdraudējums, kā rezultātā varētu tikt nodarīts kaitējums. Mērķis ir noteikt riska līmeni (iespējamā apdraudējuma bīstamības pakāpi).

Uzraudzīts pakalpojums: pakalpojums, ko piedāvā patērētājam un kuru sniedz apmācīta darbinieka uzraudzībā – instruktora, gida vai cita darbinieka vadībā.

Ražotājs: atbildīgais komersants, kurš veicis virvju trašu projektēšanu un/vai nodrošina tās uzstādīšanu.

5. Vispārējās drošuma prasības virvju trasei

Piedāvātajam pakalpojumam jābūt drošam visā tā lietošanas laikā, ņemot vērā gan virvju trases apmeklētāju kategoriju (bērni, jaunieši, vecāka gadagājuma cilvēki, cilvēki ar īpašām vajadzībām), gan arī to skaitu. Svarīga ir pakalpojuma sniegšanas vide, laikapstākļi, kas var ietekmēt piedāvātā pakalpojuma drošumu, kā arī potenciālais pakalpojuma saņēmēju skaits atbilstoši instruktoru, gidu vai citu darbinieku skaitam.

Uzsākot sniegt pakalpojumu, tā sniedzējam primāri ir jānosaka maksimālais apmeklētāju skaits, kam ir atļauts vienlaicīgi piedalīties virvju trasē, kā arī jānosaka minimālais pakalpojuma nodrošināšanā iesaistīto darbinieku skaits. Pakalpojuma sniedzējam jānovērtē arī iespējamie ierobežojumi saistībā ar patērētāja vecumu, veselības stāvokli, prasmēm u.c., kas ir nepieciešamas, lai pēc iespējas samazinātu ar pakalpojuma sniegšanu saistīto potenciālo risku rašanās iespējamību. Turklāt pakalpojumam jānosaka skaidri ierobežojumi un norādījumi, kā

rīkoties pakalpojuma sniedzēja atbildīgajam personālam gadījumos, kad virvju trasē iestājas neparedzēti apstākļi, kas var ietekmēt sniegtā pakalpojuma drošumu. Norādes par rīcību ārkārtas situācijās iekļauj drošības dokumentā, ar kuru iepazīstina atbildīgo personālu.

Saskaņā ar *PPDL* noteikto regulējumu pakalpojuma sniedzēja pienākums ir sniegt tikai drošu, cilvēka dzīvībai, veselībai un personas mantai, kā arī videi nekaitīgu pakalpojumu. Pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par sniegtā pakalpojuma drošumu (*PPDL* 4.panta otrā daļa). Attiecīgi saskaņā ar *PPDL* 6.pantu pakalpojums nedrīkst radīt apdraudējumu patērētāja veselībai, dzīvībai vai īpašumam. Turklāt pakalpojums nedrīkst radīt apdraudējumu un/vai neērtības arī citām personām, kā piemēram, klātesošajiem un/vai garāmgājējiem.

6. Drošības dokuments

Pakalpojuma sniedzējam jā sagatavo rakstisks drošības dokuments, kurā ietverta pamatinformācija, lai tiktu nodrošināts drošs pakalpojums.

Ar drošības dokumentu jā iepazīstina atbildīgais personāls (t.sk. arī aizvietotāji un/vai pagaidu darbinieki), kurš ar parakstu apliecina, ka ir iepazinies ar dokumenta saturu un tajā noteiktās prasības ir saprotamas. Drošības dokumentam jābūt personālam brīvi pieejamā vietā. Dokumenta saturs ir jāatjaunina (jāpārskata) gadījumā, ja rodas jaunas, līdz šim neparedzētas situācija vai mainās citi apstākļi. Ar personālu regulāri jāpārrunā informācija, kas atspoguļota drošības dokumentā, kā arī ar to obligāti jā iepazīstina jaunie darbinieki.

7. Drošuma prasības virvju trašu izklaides pakalpojuma jomā

Ražotājam virvju trases ir jāveido saskaņā ar standarta LVS EN 15567-1:2015 prasībām, kā arī standarta prasības gan uz izmantotajiem materiāliem, gan trašu konstrukciju, gan drošības risinājumiem, gan nosaka, kāda informācija ražotājam jānodrošina.

7.1. Ražotāja nodrošinātā informācija

Virvju trašu ražotājam saskaņā ar standarta LVS EN 15567-1:2015 prasībām ir jānodrošina pakalpojuma sniedzējs ar šādu informāciju un dokumentāciju:

- Vispārējā informācija

- dokuments, kurā veikta virvju trasēs esošo koku, kuri tiek izmantoti kā virvju trašu sastāvdaļa, inventarizācija (*arboreal assessment*), kā arī aprakstīts veids, kā trases konstrukcijas sastāvdaļas un platformas stiprināt pie kokiem;
- izmantoto materiālu sertifikāti;
- izmantojamā aprīkojuma (ekipējuma) saraksts un apraksts, piemēram, kā virvju trases apmeklētājiem sevi piestiprināt pie trases virvēm (kāda veida aprīkojums nepieciešams), kāda veida drošības jostas nepieciešamas, vai nepieciešams izmantot cimdus vai ķiveres;
- uzraudzība – kāda veida uzraudzība nepieciešama un minimālais uzraugu skaits;
- trases lietošanas ierobežojumi, piemēram, ja mainās laikapstākļi, ierobežojumi atkarībā no āra temperatūras;
- virvju trašu risku novērtējums (sk. standarta LVS EN 15567-2:2015 12.punktu).

- Riska novērtēšana

Pakalpojums ir drošs, ja to sniedz normālos vai paredzamos izmantošanas apstākļos un sniegšanas laikā vai pēc tam tas nerada risku vai rada tādu minimālu risku, kurš uzskatāms par pieļaujamu un atbilst augstam drošuma, cilvēka dzīvības, veselības un personas mantas, kā arī vides aizsardzības līmenim (sk. PPDL 6.pantu).

Ražotājam jānovērtē pakalpojuma riski, jo tie var palīdzēt pakalpojuma sniedzējam novērst potenciāla nelaimes gadījuma iestāšanos.

Riska novērtēšana ietver:

- apdraudējumu identificēšanu, nosakot, kāda veida negadījumi un kādās situācijās var notikt (piemēram, kritieni, paslīdēšana u.c.);
- negadījumu iespējamības un seku novērtēšanu:
 - vai pastāv iespēja, ka varētu notikt negadījums (iespējams, maz ticams vai ticams);
 - vai sekas varētu būt nelielas, vidējas vai nopietnas (piemēram, zilumi, kaulu lūzumi, dzīvības apdraudējums/paliekkošas traumas);
- drošības pasākumu noteikšanu, lai novērstu apdraudējumus, samazinātu riskus un novērstu potenciāla nelaimes gadījuma iestāšanos.

Ja jau gatavās trasēs tiek mainīti elementi, trase tiek papildināta ar jauniem šķēršļiem, tad nepieciešams veikt jaunizveidoto elementu risku izvērtējumu.

- Informācija par virvju trasēm

- ražošanas/uzstādīšanas mēnesis un gads;
- Katras trases detalizēts tehniskais apraksts:

Piemērs:

- Katras trases shēma/plāns, t.i., trases elementi un izmantotie materiāli;
- platformu izmēri ir a x b;
- trašu nostiprināšanai (enkurošanai) tiek izmantotas tērauda virvju troses ar diametru x mm;
- virvju trašu apmeklētāju drošība tiek nodrošināta ar tērauda virvju troses/ citas sistēmas palīdzību, un trases daļa x (trases daļas nosaukums) ir ar dubultu stiprinājumu;
- tērauda virvju trose tiek stiprināta ar x (skavu skaits) skavām.
- uzstādot šķērslī, tiek izmantota statiskā virve ar diametru x (izmantošanas vietas nosaukums) un dinamiskā virve ar diametru y (izmantošanas vietas nosaukums).

- papildu drošības pasākumi, piemēram, polsterējuma izmantojums, drošības nožogojums, bremzēšanas sistēmas, pamatprasības un to apraksts;
- trases lietošanas ierobežojumi, ietverot jebkādos ierobežojumus attiecībā uz apmeklētāja vecumu, augumu, svaru, ierobežojumus attiecībā uz fiziskām spējām u.c. saistošu informāciju;

- virvju trašu apsekošanas un apkopes/remonta biežums un galvenie punkti, kas jāņem vērā.

Garas distances nobraucienus virvju trasēs ir nepieciešams nodrošināt ar aktīvo vai pasīvo bremzēšanas sistēmu, kā arī nepieciešamības gadījumā papildus izvietot, piemēram, drošības matraci (*attēls Nr.1*), lai virvju trašu apmeklētāji spētu droši apstāties nobrauciena galapunktā.

Attēls Nr.1 Nobrauciena galapunkta polsterējums

Viens no pamatprincipiem, lai nodrošinātu drošību virvju trasēs, ir pareiza to izveidošana. Virvju trašu izklaides pakalpojuma sniegšanas vietā visas virvju trases nepieciešams veidot pēc viena principa, piemēram, apmeklētāju kustību platformās vienmēr organizējot pa vienu un to pašu pusi visās trasēs, piemēram, pa kreiso pusi kokam, kā arī karabīņu lietošanai jānotiek pēc principa – karabīne uz šķēršļa, pēc tam uz platformas drošības virves, tad uz nākamā šķēršļa.

Drošības virvju garumam uz platformām jābūt tādām, lai tās netraucētu apmeklētājam ērti pārvietoties pa platformām, līdz ar to ir nepieciešams izvērtēt un pielāgot virvju garumus. Virvju trašu elementiem un šķēršļiem jābūt konstruētiem tā, lai tajos neveidotos izvirzījumi, aiz kuriem varētu aizķerties karabīņu, trīšu vai drošības jostu virves.

Platformu izmēriem jābūt pietiekamiem, lai apmeklētāji pa tām spētu brīvi pārvietoties, kā arī jāņem vērā, ka liela daļa platformu paredz to, ka uz tām vienlaicīgi var atrasties līdz 3 cilvēkiem ar iespēju tiem savstarpēji samainīties. Uz platformām nevajadzētu izvietot papildu objektus/priekšmetus, kā arī šķēršļu stiprinājumus pie platformas izvietot tā, lai tie neradītu papildu riskus virvju trašu apmeklētājiem.

Virvju trašu konstrukcijā ir svarīgi drošības virves izvietot atbilstošā augstumā, kā arī atkarībā no drošības virvju augstuma un apmeklētāju garuma pielāgot individuālo aizsardzības līdzekļu virvju garumus (karabīnes un trīši).

7.2. Pakalpojuma sniedzēja darbības

Prasības pakalpojuma sniedzējam nosaka standarts LVS EN 15567-2:2015, kurā noteiktas prasības attiecībā uz apkalpojošo personālu, kādām instrukcijām jābūt, kā jāveic uzraudzības, glābšanas process, noteiktas prasības attiecībā uz IAL un trašu apkopi.

Pakalpojuma sniedzējam pakalpojums jānodrošina, ievērojot ražotāja noteiktos ierobežojumus un prasības, kā arī pakalpojums jāsniedz saskaņā ar virvju trašu drošuma prasībām. Nodrošinot pakalpojumu, jāizmanto atbilstošs un piemērots inventārs saskaņā ar ražotāja instrukcijās noteikto. Tā kā virvju trases ir paaugstināta riska pakalpojums, pakalpojuma sniedzējam jāizmanto apmācīts un zinošs apkalpojošais personāls.

Lai pakalpojuma sniedzējam palīdzētu novērtēt sniegtā pakalpojuma atbilstību drošuma prasībām, PTAC kā uzraugošā iestāde ir sagatavojis pašpārbaudes veidlapu (sk. 11.nodaļā). Veidlapa ļaus pakalpojuma sniedzējam novērtēt sava jaunizveidotā pakalpojuma atbilstību prasībām pirms tā piedāvāšanas patērētājiem, kā arī katru gadu pirms pakalpojuma aktīvās sezonas sākuma ļaus pārliecināties, ka ir nodrošināts viss nepieciešamais un patērētājiem tiks piedāvāts drošs un atbilstošs pakalpojums.

Ja virvju trasēs izmantotās drošības sistēmas paredz karabīņu (arī nobrauciena trīša) pievienošanu un atvienošanu, tad ir nepieciešams gan karabīņu virves, gan drošības virves un šķēršļu virves marķēt ar vienādas krāsas marķējumu. Bieži vien nobrauciena trīša marķēšanai tiek izmantota dzeltenā krāsa, līdz ar to arī nobrauciena virvei vajadzētu būt ar dzeltenas krāsas marķējumu (*attēli Nr.2-4.*). Ja drošības virvju un karabīņu marķējumā tiek izmantotas krāsainas izolācijas lentes, kas apmeklētājam ļauj labāk saprast sistēmu savienojamību, tad ir svarīgi, lai šādas krāsas izolācijas lentes netiktu izmantotas remonta vai cita veida procesos trasē. Vienādas krāsas izmantošana gan remonta, gan karabīņu marķēšanas procesos var mulsināt virvju trašu apmeklētājus.

Attēls Nr.2.-4. Karabīņu virvju un trīšu virvju krāsu marķējumi

7.2.1. Uzraudzība, evakuēšana/nocelšana, rīcība nelaimes gadījumā⁵

Pakalpojuma sniedzējam jābūt sagatavotām šada veida instrukcijām:

- instrukcija attiecībā uz uzraudzību;
- instrukcija attiecībā uz rīcību, ja noticis nelaimes gadījums;
- instrukcija evakuēšanas/nocelšanas darbiem.

Uzraudzības personālam ir jāpārzina instrukcijas un savi pienākumi jāveic saskaņā ar instrukcijās noteikto.

- Evakuēšana/nocelšana

Instrukcijās attiecībā uz evakuēšanu/nocelšanu jābūt iekļautai šādai informācijai:

- rīcības plāns, ja apmeklētājs jāevakuē/jānoceļ;
- katra apkalpojošā personāla darbinieka pienākumu saraksts, ja apmeklētājs jāevakuē/jānoceļ;

⁵**Piezīme!** Pakalpojuma sniedzējam virvju trašu un IAL apkopei/remontam, kā arī nelaimes gadījumu uzskaitē ieteicams izmantot pārbaudes lapas. Šādus dokumentus iespējams izmantot kā pierādījumus par pārbaudi veikšanu un nelaimes gadījuma apstākļu piefiksēšanu. Tie sniedz arī skaidrus norādījumus apkalpojošam personālam, ko pārbaudīt virvju trasēs, kādu informāciju par negadījumu jāfiksē.

- informācijas apmaiņas starp apkalpojošā personāla darbiniekiem norise;
- kāda informācija jānodod klientiem/kā jāveic komunikācija ar klientu, ja klients vēl joprojām atrodas trasē, un kā tam palīdzēt (nepieciešamības gadījumā).

Pakalpojuma sniegšanas vietā ir jābūt pieejamam evakuēšanas/nocelšanas aprīkojumam, un evakuēšanas/nocelšanas aktivitātes jāveic darbiniekiem, kuri ir tiesīgi to darīt un kuri ir tam atbilstoši apmācīti un trenēti. Glābēji evakuēšanas/nocelšanas procesa laikā nedrīkst sevi pakļaut jebkādiem apdraudējumiem, un tiem jāievēro drošības prasības gan attiecībā uz sevi, gan evakuējamo/noceļamo personu.

- Nelaiimes gadījums

Instrukcijās attiecībā uz rīcību nelaiimes gadījumā jābūt iekļautai šādai informācijai:

- rīcības plāns, ja ir noticis nelaiimes gadījums;
- katra apkalpojošā personāla darbinieka pienākumu saraksts, ja noticis negadījums;
- informācijas apmaiņas starp apkalpojošā personāla darbiniekiem norise, ietverot informāciju, kas tiks nodota medicīnas personālam (nepieciešamības gadījumā);
- kā jāveic komunikācija ar klientu, ja klients vēl joprojām atrodas trasē, un kā tam palīdzēt (nepieciešamības gadījumā).

Nelaiimes gadījumu jādokumentē, un tajā ietver šādu informācija:

- ✓ notikuma vieta (kurā trasē, kāds šķērslis) un laiks;
- ✓ nelaiimes gadījuma pēc iespējas detalizēts apraksts;
- ✓ cietušā un tā pārstāvja/aizbildņa kontaktinformācija (vārds, uzvārds, vecums, adrese, tālruņa numurs, e-pasta adrese);
- ✓ cietušā liecība (ja iespējams to iegūt);
- ✓ nelaiimes gadījuma liecinieku liecības un to kontaktinformācija.

Negadījuma atskaites jāsaglabā, nelaiimes gadījumi jāizvērtē, kā arī jāveic atbilstošas korektīvās darbības (piemēram, jānodrošina papildu informācija pirms šķēršļa, jāizmanto papildu polsterējums, jānodrošina papildu uzraudzība no atbildīgā personāla puses).

Pakalpojuma sniegšanas vietā jābūt pieejamam pirmās palīdzības aprīkojumam (piemēram, brūču apstrādēm nepieciešamie līdzekļi, plāksteri, ledus somas u.c.), un apkalpojošam personālam jābūt apmācītam, kā rīkoties nelaiimes gadījumos, kā arī pakalpojuma sniegšanas vietā pakalpojuma sniegšanas laikā ir jābūt personai, kas ir apmācīta (pabeigusi kursus) un tiesīga sniegt pirmo palīdzību (ir sertifikāts).

Papildus pakalpojuma sniedzējam jāņem vērā, ka gadījumos, kad viņam kļuvis zināms vai kā lietpratējam vajadzēja zināt, ka pakalpojums rada risku, kas nav savienojams ar vispārējām drošuma prasībām, tam Ministru kabineta noteiktajā kārtībā⁶ par to ir nekavējoties jāinformē attiecīgās valsts uzraudzības un kontroles iestādes, t.i., jāinformē PTAC. Šis nosacījums īpaši attiecas uz tiem pasākumiem, kas veicami, lai novērstu risku patērētājiem. Nelaiimes gadījumu

⁶Ministru kabineta 2006.gada 14.februāra noteikumi Nr.119 „Kārtība, kādā preču ražotājs, izplatītājs vai pakalpojuma sniedzējs informē attiecīgās valsts uzraudzības un kontroles iestādes par precēm vai pakalpojumiem, kuri rada risku, kas nav savienojams ar vispārējām drošuma prasībām”

ziņojumi vērš uzmanību uz riskiem, līdz ar to var tikt sagatavotas vadlīnijas jomās, kas saistāmas ar augstu risku.

Pakalpojuma sniedzējam ir jāanalizē arī gadījumi, kad ir saņemta sūdzība vai atbildīgais personāls ir bijis līdzās, kad potenciāli varēja notikt nelaimes gadījums.

Pakalpojuma sniedzējam jāņem arī vērā, ka, ja gadījumā pakalpojuma trūkumu dēļ (sniegts neatbilstošs pakalpojums) tiek nodarīts kaitējums cilvēka dzīvībai, veselībai vai personas mantai, pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par cietušajai personai radušos zaudējumu atlīdzību (likums „Par atbildību par preces un pakalpojuma trūkumiem”).

7.2.2. Trašu apsekošana un apkope/remonts⁷

Trašu apsekošanu un apkopi/remontu veic, balstoties uz ražotāja noteiktajiem biežuma intervāliem un saskaņā ar ražotāja noteiktajām prasībām. Trašu apsekošanas faktu un apkopes/remonta aktivitātes dokumentē un saglabā (ikdienas apsekošanas veidlapas paraugu sk. standarta EN 15567-2:2015 A.pielikumā).

Pakalpojuma sniedzējam jānodrošina, lai vismaz reizi 15 mēnešos tiktu veikts neatkarīgs (veic akreditēta institūcija) virvju trašu izvērtējums un izvērtējuma rezultātiem jābūt atspoguļotiem rakstveidā.

Vismaz reizi 15 mēnešos vai arī kādu neparedzētu apstākļu (laikapstākļi, vētras) gadījumos biežāk nekā reizi 15 mēnešos, pakalpojuma sniedzējam nepieciešams nodrošināt, lai tiktu veikta virvju trasēs izmantoto koku inventarizācija (*arboreal assessment*). Inventarizācijas rezultātiem jābūt atspoguļotiem rakstveidā.

7.2.3. IAL pārbaudes un apkopes/remonts⁷

Aprikojumam, ko izmanto pakalpojuma sastāvā, jābūt izturīgam, drošam un piemērotam attiecīgajām aktivitātēm. Pakalpojuma sastāvā esošajām precēm jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām speciālajām veselības un drošuma prasībām.

Tā kā virvju trašu pakalpojums tiek nodrošināts ar dažāda veida IAL palīdzību, pakalpojuma sniedzējam saskaņā ar *Regulu*⁸ būtu jāpārlicinās, vai attiecīgais IAL ir nodrošināts ar nepieciešamo marķējumu (CE marķējums un, ja piemērojams (III kategorijas IAL), paziņotās institūcijas identifikācijas numurs, sk. *attēlu Nr.5*), kā arī vai ir pievienota ražotāja vai tā pilnvarotā pārstāvja sagatavota informācija valsts valodā par IAL lietošanu, uzglabāšanu, apkopi, dezinfekciju, derīgumu u.c. informācija. Instrukcijas par IAL apsekošanu un apkopi izstrādā saskaņā ar ražotāja norādījumiem.

Instrukcijās arī nosaka, ka IAL pārbauda ik reiz, kad to saņem atpakaļ no apmeklētāja. Savukārt vēl detalizētākas pārbaudes veicamas tādos laika periodos, kā to paredzējis ražotājs savās izstrādātajās lietošanas instrukcijās. Pārbaūžu rezultātus dokumentē un saglabā (ja ir pieejamas, izmanto ražotāja izstrādātās IAL apsekošanas/pārbaudes veidlapas).

⁷**Piezīme!** Pakalpojuma sniedzējam virvju trašu un IAL apkopei/remontam, kā arī nelaimes gadījumu uzskaitē ieteicams izmantot pārbaudes lapas.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016.gada 9.marta Regula (ES) 2016/425 par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 89/686/EEK

- Tirgū var būt pieejami ražojumi, uz kuriem attiecas Direktīva 89/686/EEK, kuri atbilst Direktīvai 89/686/EEK un kuri ir laisti tirgū pirms 2019. gada 21. aprīļa.

Pakalpojuma sniedzējs nodrošina, ka *IAL* tā kalpošanas laikā atbilst *Regulā* paredzētajām prasībām. Gadījumā, ja rodas šaubas par *IAL* atbilstību iepriekš minēto noteikumu prasībām, neatbilstošais *IAL* jāizņem no lietošanas.

Attēls Nr.5 IAL marķējums

Ievērojot iepriekš minēto, pakalpojuma sniedzējam ieteicams nozīmēt atbildīgo personu par *IAL* lietošanu, un to uzraudzībai ieviest žurnālu, kurā norāda atbildīgo personu un kas satur datus par *IAL* lietošanas biežumu. Savukārt *IAL*, kas ir nolietots vai vairs nav izmantojams, ir jāutilizē.

7.2.4. Apmeklētājiem nodrošināmā informācija, līguma parakstīšana

Patērētājam informācijai par virvju trasēm jābūt pieejamai gan rakstiski, gan mutiski. Informācijai jābūt nepārprotamai, skaidrai un saprotamai (viegli uztveramai), tas attiecināms arī uz informāciju svešvalodās.

Pakalpojuma sniedzējam patērētājam ir jānodrošina vismaz zemāk minētā informācija:

- skaidrojums par trašu uzbūvi/sarežģītību (grūtības līmeņi un trašu krāsu apzīmējumi);
- trases shēmas un norādes uz trašu sākumpunktiem;
- trašu lietošanas ierobežojumi (svars, augums, vecums, fiziskās prasmes u.c.);
- citi ierobežojumi (atbilstošs apģērbs, matu sakārtojums u.c.);
- instruktāža (minimālajam instruktāžas saturam jābūt nodrošinātam pakalpojuma līgumā);
- instruktoram, veicot testa trasē praktisko instruktāžu apmeklētājiem, jāievēro virvju trašu lietošanas pamatprincipi, t.i., ejot cauri testa trasei soli pa solim, jādemonstrē drošuma prasībām atbilstoša trases pārvarēšana.

Patērētājiem nodrošināmā informācija ietver arī trašu marķēšanu ar krāsu kodiem, kā arī ekipējumam jābūt ar krāsu marķējumu, ja tiek izmantotas karabīņu un trīšu sistēmas. Ja tiek piedāvāts pakalpojums ar 3.līmeņa uzraudzību, t.i., instruktors/uzraugs nav nepārtraukti apmeklētāja redzeslokā – tieši pirms šķēršļa jābūt atgādinājumam, kā arī citai informācijai, piemēram, nepieciešams izmantot citu pieāķēšanas ierīci (karabīņu vietā jāizmanto trīsis) vai nepieciešamība nobrauciena beigās satvert tīklu u.c. Ja iespējams, informācijai jābūt attēlotai attēlu vai piktogrammu veidā.

Savukārt virvju trašu grūtības pakāpju apzīmēšanai nepieciešams pieturēties pie standarta LVS EN 15567-1:2015 6.2.2.punktā minētajiem un starptautiski izmantotajiem krāsu apzīmējumiem (zaļš, zils, sarkans un melns). Papildus var izmatot arī citas krāsas trašu grūtības pakāpju apzīmēšanai, taču jāņem vērā, ka jebkurā gadījumā zaļā pēc grūtības pakāpes tiek norādīta kā pati vieglākā trase, bet melnā kā pati grūtākā.

Informāciju par trases grūtības pakāpi un trases lietošanas ierobežojumiem nepieciešams izvietot pirms katras virvju trases sākumposma.

Ja pakalpojums ir pieejams arī bērniem/jauniešiem, instruktažai jābūt nodrošinātai tādā veidā, lai tā būtu viegli uztverama un saprotama šai mērķauditorijai. Atbildīgajai personai jābūt informētai par pienākumu uzraudzīt bērna/jaunieša aktivitātes trasē.

Tā kā no pakalpojuma sniedzēja puses pārsvarā jau ir sagatavoti tipveida līgumi un patērētājam bieži vien nav laika iedziļināties visos līguma punktos, pirms līguma parakstīšanas pakalpojuma sniedzējam nepieciešams mutiski iepazīstināt virvju trases apmeklētāju ar būtiskākajiem līguma punktiem un virvju trašu lietošanas ierobežojumiem. Ja pakalpojums tiek nodrošināts arī svešvalodās runājošiem apmeklētājiem, starp pusēm jāparaksta līgums valodā, kuru pārvalda virvju trases apmeklētājs (piemēram, krievu, angļu).

Līgumu ar virvju trases apmeklētāju paraksta pirms pakalpojuma sniegšanas divos eksemplāros, no kuriem vienu izsniedz apmeklētājam. Līgumā jābūt atrunātai arī pakalpojuma sniedzēja atbildībai.

8. Saistītie normatīvie akti

1. *Patērētāju tiesību aizsardzības likums*
2. *Preču un pakalpojumu drošuma likums*
3. *likums „Par atbildību par preces un pakalpojuma trūkumiem”*
4. *Negodīgas komercprakses aizlieguma likums*
5. *Reklāmas likums*
6. Ministru kabineta 2006.gada 14.februāra noteikumi Nr.119 „*Kārtība, kādā preču ražotājs, izplatītājs vai pakalpojuma sniedzējs informē attiecīgās valsts uzraudzības un kontroles iestādes par precēm vai pakalpojumiem, kuri rada risku, kas nav savienojams ar vispārējām drošuma prasībām*”
7. Ministru kabineta 2012.gada 14.augusta noteikumi Nr.557 „*Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā*”

9. Kontakti

- Patērētāju tiesību aizsardzības centrs www.ptac.gov.lv
ptac@ptac.gov.lv, 67388639, 67388646
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests www.nmpd.gov.lv
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests www.vugd.gov.lv

10. Rekomendācijas virvju trašu apmeklētājiem

Lietojot virvju trases, nepieciešams ņemt vērā sekojošas norādes:

- pirms lietot virvju trases vai speciālo trasi (nobraucieni kā atsevišķa atrakcija), nepieciešams izvērtēt savas spējas un veselības stāvokli, jo virvju trašu grūtākās trases prasa no apmeklētāja labu fizisko sagatavotību;
- pārliecināties, vai trases apzīmējumi ir saprotami (baltā, zaļā, melnā);
- vienmēr iepazīstieties ar virvju trašu lietošanas noteikumiem, piemēram, ja tiek izmantotas karabīnes, pārliecināties, ka visu laiku vismaz viena karabīne ir uz drošības virves, un lietot trasi atbilstoši instrukcijā apgūtajam. Ja kaut kas atgadās, nekavējoties par to informēt pakalpojuma sniedzēju, lai tas spētu attiecīgi rīkoties;
- ja persona virvju trasi apmeklē pirmo reizi, ieteicams trases lietot vienu pēc otras, jo dažādi pakalpojuma sniedzēji trašu grūtības pakāpju norādīšanai bieži vien izmanto atšķirīgus krāsu apzīmējumus;
- pirms doties virvju trasēs, ar virvju trases veikšanu nesaistītus personīgos priekšmetus (mobilos telefonus, atslēgas) atstāt glabāšanā;
- nebaidīties uzdot instruktoram jautājumus/precizēt, kas nav saprotams, piemēram, kā pasaukt pēc palīdzības, kā lietot speciālo ekipējumu.

11. Pašpārbaudes veidlapa virvju trasēm

1.Daļa Informācija par pakalpojuma sniedzēju		
1.1. Uzņēmuma nosaukums:		
1.2. Reģistrācijas numurs:		
1.3. Juridiskā adrese:		
1.4. Faktiskā adrese:		
1.5. Kontaktinformācija:		
1.6. Mājaslapa:		
2.Daļa Informācija par virvju trasēm		
2.1. Cik trases pēc skaita ir pieejamas:		
2.2. Virvju trašu uzstādīšanas/izveides datums:		
2.3. Apmeklētāju skaits, kuriem vienlaicīgi ir atļauts izmantot virvju trases:		
2.4. Atbildīgā personāla skaits, kas vienlaicīgi var veikt virvju trašu uzraudzību:		
2.5. Vecums, no kura var doties trasēs, kā arī vecums, no kura var doties trasē bez atbildīgās personas/aizbildņa:		
2.6. Vai ir derīga civiltiesiskā apdrošināšana	☐ JĀ	☐ NĒ
3.Daļa Ražotāja nodrošinātā informācija		
3.1. Vai pieejams virvju trašu tehniskais raksturojums un sastāvdaļu saraksts (materiāli, sastāvdaļas, utt.)	☐ JĀ	☐ NĒ
3.2. Vai ir nodrošinātas instrukcijas par pareizu virvju trašu lietošanu	☐ JĀ	☐ NĒ
3.3. Vai ir nodrošinātas instrukcijas attiecībā uz virvju trašu apkopes/remonta metodēm un to biežumu	☐ JĀ	☐ NĒ
3.4. Vai ir veikts virvju trašu riska novērtējums	☐ JĀ	☐ NĒ
3.5. Vai ir pieejami virvju trasēs izmantoto sastāvdaļu materiālu sertifikāti	☐ JĀ	☐ NĒ
4.Daļa Virvju trases		
4.1. Vai pakalpojuma sniedzējs veic virvju trašu apsekojumus	☐ JĀ	☐ NĒ
4.2. Cik bieži trases tiek apsekotas (biežums un veidi):		
4.3. Vai ir nozīmēta speciāla persona, kura ir atbildīga par virvju trašu apkopi/remontu	☐ JĀ	☐ NĒ
4.4. Vai darbiniekiem ir skaidri saprotamas instrukcijas par trašu apkopi/remontu	☐ JĀ	☐ NĒ
4.5. Vai apsekojuma rezultāti tiek dokumentēti (žurnāls)	☐ JĀ	☐ NĒ
4.6. Kura atbildīgā persona veic virvju trašu pārbaudes:		

5.Daļa Trešās puses novērtējums/apsekojums/izvērtējums		
5.1. Vai ir veikta pirmreizējā virvju trašu pārbaude	☐ JĀ	☐ NĒ
5.2. Vai tiek veiktas virvju trašu periodiskās (katru gadu vai ne retāk kā reizi 15 mēnešos) pārbaudes	☐ JĀ	☐ NĒ
5.3. Vai tiek veikta virvju trasēs izmantoto koku inventarizācija (katru gadu vai ne retāk kā reizi 15 mēnešos) (arboreal assessment)	☐ JĀ	☐ NĒ
5.4. Ja pārbaudes tiek veiktas, kurš tās veic:		

6.Daļa Individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL)		
6.1. Kāda veida IAL pieejami (veids un daudzums):		
6.2. Cik bieži IAL tiek pārbaudīti (biežums un metodes):		
6.3. Vai ir izveidots IAL pārbaudžu žurnāls	☐ JĀ	☐ NĒ
6.4. Vai pārbaudžu rezultāti tiek dokumentēti (žurnāls)	☐ JĀ	☐ NĒ
6.5. Vai pakalpojuma sniegšanas vietā ir ražotāja nodrošināta informācija par IAL (lietošanas instrukcijas, kā novērtēt nolietojumu, cik bieži to pārbaudīt)	☐ JĀ	☐ NĒ
6.6. Vai ir skaidri saprotamas instrukcijas personālam, kā veikt IAL apkopi/remontu	☐ JĀ	☐ NĒ
6.7. Vai ir nozīmēta speciāla persona, kura veic IAL apkopi/remontu	☐ JĀ	☐ NĒ

7.Daļa Pakalpojuma sniedzēja dokumentācija		
7.1. Vai nelaimes gadījumi tiek dokumentēti (žurnāls)	☐ JĀ	☐ NĒ
7.2. Vai ir nozīmēta speciāla persona, kura ir atbildīga par nelaimes gadījumiem (pirmā palīdzība)	☐ JĀ	☐ NĒ
7.3. Vai virvju trašu darba laikā pakalpojuma sniegšanas vietā vienmēr ir pieejams darbinieks, kurš ir atbildīgs par pirmās palīdzības sniegšanu	☐ JĀ	☐ NĒ
7.4. Vai ir pieejams drošības un ārkārtas situācijas plāns (kā rīkoties ārkārtas situācijā)	☐ JĀ	☐ NĒ
7.5. Vai personālam ir skaidri saprotamas instrukcijas rīcībai, ja noticis nelaimes gadījums	☐ JĀ	☐ NĒ
7.6. Vai ir pieejami uzraudzības personāla un evakuēšanas/nocelšanas apmācību dokumenti (personāla apmācība)	☐ JĀ	☐ NĒ
7.7. Vai ir pieejams speciāls aprīkojums, ar kura palīdzību patērētāju (apmeklētāju) evakuēt/nocelt no šķēršļa	☐ JĀ	☐ NĒ

8.Daļa Patērētājiem nodrošināmā informācija		
8.1. Vai ir nodrošināta informācija par aktivitāti (apraksts)	☐ JĀ	☐ NĒ
8.2. Vai ir nodrošinātas drošības instrukcijas un patērētāji informēti par nepieciešamību ievērot norādījumus, piemēram, attiecībā par atbilstošu apģērbu, atbilstošu matu sakārtojumu	☐ JĀ	☐ NĒ
8.3. Vai patērētāji ir informēti par ierobežojumiem un aizliegumiem	☐ JĀ	☐ NĒ
8.4. Vai ir informācija par virvju trases lietošanas nosacījumiem (skaidrojums)	☐ JĀ	☐ NĒ
8.5. Vai līgumi ir pieejami arī svešvalodās	☐ JĀ	☐ NĒ
8.6. Vai informācija patērētājiem tiek nodrošināta arī svešvalodās	☐ JĀ	☐ NĒ
8.7. Ja 8.5. un/vai 8.6.punktā "Jā", norādīt svešvalodu:		